

ZARZĄDZENIE Nr 9/2010
WÓJTA GMINY GRODZICZNO
z dnia 16 stycznia 2010r.

w sprawie: ustalenia treści Instrukcji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

Na podstawie § 10 w związku z § 13 do 17 i 21 do 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. Nr 26, poz. 313; ze zmianami oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 462); art. 237⁴ § 1 i 2 Kodeksu pracy; § 92 ust. 1 i 99 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 ze zmianami oraz z 2008 r. Nr 108, poz. 690) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Ustala się treść:

1. instrukcja bhp przy ręcznych pracach transportowych stanowiącej załącznik **nr 1** do niniejszego zarządzenia,
2. instrukcja bhp dotycząca postępowania z czynnikami chemicznymi stanowiącej załącznik **nr 2** do niniejszego zarządzenia,
3. instrukcja magazynowania i przechowywania substancji i preparatów niebezpiecznych stanowiącej załącznik **nr 3** do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
Wójt Karimierz Konicz

INSTRUKCJA BHP

PRZY RĘCZNYCH PRACACH TRANSPORTOWYCH

Zabronione jest stałe zatrudnianie przy transporcie ręcznym osób: których stan zdrowia nie pozwala na wykonywanie tego rodzaju prac - w szczególności osób głuchych, niemych, o słabym wzroku, epileptyków, umysłowo chorych, osób o poważnych schorzeniach serca oraz osób chorych na przepuklinę, kobiet w ciąży, młodocianych – tj. osób, które nie ukończyły 16 lat.

Pracowników należy wyposażyć w: odzież i obuwie robocze i niezbędny sprzęt pomocniczy-pasy nośne, nosze transportowe, uchwyty kleszczowe, bosaki, haki, uchwyty przyssawne, rolki transportowe, taczki, wózki oraz odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej stosownie do warunków atmosferycznych i możliwych zagrożeń.

Pracownicy powinni legitymować się: orzeczeniem lekarza medycyny pracy potwierdzającym brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania tego typu pracy i aktualnymi szkoleniami bhp.

Bardzo ważne jest, by podczas szkoleń zapoznano pracowników z techniką bezpiecznego unoszenia, podnoszenia, odstawiania, układania, ciągnięcia, przenoszenia, przesuwania, przetaczania i przewożenia różnych przedmiotów; sposobem posługiwania się sprzętem pomocniczym i środkami ochrony indywidualnej, a także z aktualnymi przepisami.

Należy zadbać o: w miarę możliwości zadbać by powierzchnia po której odbywa się transport była równa, stabilna, nieśliska, oznakować bezpieczne drogi transportowe, unikanie transportowania zbyt wielkich, ciężkich przedmiotów, bezpieczne magazynowanie i składowanie (w tym podnoszenie i transportowanie przedmiotów jedynie z górnych warstw stosu), prawidłową postawę podczas noszenia (utrzymanie pionowego obciążenia kręgosłupa).

Niedozwolone jest przekraczanie dopuszczalnych mas przenoszonych przedmiotów.

Dźwiganie i przenoszenie przez jednego pracownika przedmiotów o ciężarze przekraczającym 50 kg jest zabronione. Dopuszczalne normy podnoszenia i przenoszenia ciężarów na jednego pełnoletniego pracownika wynoszą:

dla mężczyzn:

- 30 kg przy pracy stałej,
- 50 kg przy pracy dorywczej,
- 30 kg na wysokość > 4m,
- 30 kg na odległość > 25m.

dla kobiet:

- 12 kg przy pracy stałej, 3 kg dla kobiet w ciąży i w okresie karmienia,
- 20 kg przy pracy dorywczej - do 4 razy na godzinę w czasie zmiany roboczej, 5 kg dla kobiet w ciąży i w okresie karmienia.
- Przedmioty o długości powyżej 4 m. i ciężarze powyżej 30 kg, należy przenosić przez nie mniej niż dwóch pracowników, przy czym na jedną osobę powinna przypadać masa do:
  - 25 kg, gdy praca ma charakter stały,
  - 42 kg, gdy praca ma charakter dorywczy.
- Niedopuszczalne jest zespołowe przenoszenie przedmiotów na odległość przekraczającą 25 m lub o masie przekraczającej 500 kg. Przenoszenie ciężarów do 500 kg musi się odbywać pod nadzorem doświadczonego pracownika, którego obowiązkiem jest wydawanie głośnych komend i rozkazów.

- Przy dobieraniu pracowników do zespołowego dźwigania ciężarów należy uwzględnić ich wiek, wzrost i siłę.
- Przy pracach transportowych należy stosować sprawny sprzęt pomocniczy jak kleszcze, drążki, liny, taczki, wózki itp. Przy przenoszeniu długich i ciężkich przedmiotów na ramionach należy:
  - równomiernie i jednocześnie przez wszystkich pracowników podnosić ciężar na komendę,
  - przenosić ciężar na ramionach jednoimiennych (lewych lub prawych),
  - stosować naramienniki ochronne.

Zabronione jest:

- ręczne przenoszenie przedmiotów, których środek ciężkości po ustawieniu w pozycji do podnoszenia i po podniesieniu znajdował się powyżej połowy wysokości przedmiotu,
- ręczne przenoszenie przedmiotów o dużych rozmiarach przez pomieszczenia, schody, korytarze lub drzwi zbyt ciasne i wąskie w stosunku do rozmiarów tych przedmiotów,
- przetaczanie przez jednego pracownika beczek o ciężarze ponad 300 kg, a także przetaczanie po pochylni przez jednego pracownika beczek o ciężarze ponad 50 kg.,
- przenoszenie przez jednego pracownika cieczy o właściwościach szkodliwych, żrących, gorących oraz takich których ciężar z naczyniem i uchwytem przekracza 25 kg,
- przenoszenie na plecach, lub przed sobą, balonów z kwasami, zasadami lub innymi cieczami niebezpiecznymi – powinny być przewożone na specjalnych wózkach. Dopuszcza się przenoszenie w mocnych koszach o nieuszkodzonych uchwytach.

Zasady przemieszczania ładunków za pomocą wózków kołowych i taczek:

- drogi komunikacyjne przeznaczone do transportu przy pomocy wózków ręcznych powinny być dostatecznie szerokie i posiadać twardą oraz równą nawierzchnię,
- szerokość drogi do przewozu wózkami w ruchu jednokierunkowym powinna wynosić co najmniej o 60 cm więcej niż szerokość załadowanego wózka, zaś przy ruchu dwukierunkowym o 90 cm większa,
- dopuszczalna masa ładunku przemieszczanego na wózku po terenie płaskim o twardej nawierzchni, łącznie z masą wózka, nie może przekraczać:
  - 1) 350 kg - na wózku 2-kołowym,
  - 2) 450 kg - na wózku 3- lub 4-kołowym,
- przy przemieszczaniu ładunku na wózku po pochyleniach większych niż 5 % masa ładunku, łącznie z masą wózka, nie może przekraczać:
  - 1) 250 kg - na wózku 2-kołowym,
  - 2) 350 kg - na wózku 3- lub 4-kołowym,
- niedopuszczalne jest ręczne przemieszczanie ładunków na wózkach po pochyleniach powierzchni większych niż 8% oraz na odległość większą niż 200 m,
- wózki powinny zapewniać stabilność przy załadunku i rozładunku,
- wózki kołowe przemieszczane na pochyleniach powinny posiadać sprawnie działające hamulce,
- sposób ładowania oraz rozmieszczenia ładunków na wózkach i taczkach powinien zapewniać ich równowagę i stabilność podczas przemieszczania,
- przedmioty przewożone na wózkach nie powinny wystawać poza obrys wózka i przysłaniać pola widzenia. W wyjątkowych przypadkach dopuszczalne jest przewożenie przedmiotów w warunkach niespełnienia tych wymagań, o ile praca odbywa się pod nadzorem zapewniającym bezpieczne jej wykonanie,
- masa ładunku przemieszczanego na taczce, łącznie z masą taczki, nie może przekraczać: 100 kg - po twardej nawierzchni i 75 kg - po nawierzchni nieutwardzonej,
- niedopuszczalne jest przemieszczanie ładunku na taczce po pochyleniach większych niż 8% oraz na odległość przekraczającą 200 m.

Sporządził

BHP
Korona sp. z o.o.
Ryszard Kozłowski

Zatwierdził

WÓJT
inż. Kazimierz Konicz

INSTRUKCJA BHP

DOTYCZĄCA POSTĘPOWANIA Z CZYNNIKAMI CHEMICZNYMI

Budynek lub wydzielona część, w której znajduje się pomieszczenie czynniki chemiczne powinien odpowiadać wymogom zapewniającym pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

1. Z pomieszczenia z czynnikami chemicznymi, w których mogą przebywać pracownicy, powinny być wyznaczone drogi ewakuacyjne, umożliwiające szybkie ich wydostanie się na otwartą przestrzeń.
2. Pomieszczenie musi być wyposażone w instalacje, zabezpieczone przed niszczącym działaniem chemikaliów a instalacje i urządzenia powinny być tak wykonane, aby w czasie eksploatacji nie narażały pracowników na porażenie prądem elektrycznym, nie stanowiły zagrożenia pożarowego i wybuchowego oraz nie powodowały innych szkodliwych skutków.
3. W pomieszczeniach, w których występują czynniki szkodliwe powinny być zastosowane i sprawne rozwiązania techniczne uniemożliwiające przedostanie się tych czynników do innych pomieszczeń oraz zainstalowana i sprawnie działająca wentylacja gwarantująca wymianę powietrza.
4. Ściany i sufity pomieszczeń muszą być przystosowane do łatwego oczyszczenia lub zmywania a podłogi powinny być równe, nie pyłące, przystosowane do łatwego utrzymania w czystości.
5. Na każdego pracownika powinno przypadać 2 m kw. wolnej powierzchni pomieszczenia o wysokości nie niższej niż 3,3 m.
6. Oświetlenie winno być dostosowane do rodzaju wykonywanych prac i spełniające wymagania PN.
7. Pomieszczenie nie może być zamykane w sposób uniemożliwiający wyjście z niego.
8. W pomieszczeniu, w którym zatrudniona jest tylko jedna osoba, a w sytuacji awaryjnej mogą wystąpić zagrożenia dla jej zdrowia lub życia, należy wprowadzić obowiązek meldowania się w ustalony sposób.
9. W pomieszczeniu obowiązuje nakaz utrzymywania czystości i porządku. Wszystkie narzędzia, przedmioty wykorzystywane do pracy muszą znajdować się w wyznaczonych miejscach.
10. Materiały niebezpieczne należy przechowywać w miejscach i opakowaniach przeznaczonych do tego celu i odpowiednio oznakowanych.

11. Do przemieszczania materiałów chemicznych należy stosować właściwe środki transportu.
12. Do prac z czynnikami chemicznymi winno się używać rękawice ochronne oraz inny sprzęt ochrony osobistej wskazany przez producenta.
13. Każdy pracownik bezwzględnie zobowiązany jest niezwłocznie zawiadomić przełożonego o zauważonych nieprawidłowościach. W razie zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego trzeba natychmiast ostrzec współpracowników, a także inne osoby znajdujące się w rejonie zagrożenia o grożącym im niebezpieczeństwie.
14. Osoby odpowiedzialne za przebieg wykonywanych prac oraz właściwą eksploatację urządzeń są zobowiązane do podjęcia działań celem bezzwłocznego usunięcia nieprawidłowości, a także do zgłaszania naprawy uszkodzonych elementów urządzeń.
15. Wszelkie maszyny i urządzenia techniczne powinny spełniać wymagania bhp oraz PN.
16. Każdy pracownik musi mieć:
  - aktualne orzeczenie lekarskie lekarza medycyny pracy o dopuszczeniu do określonej pracy,
  - przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (wstępne ogólne i stanowiskowe).
17. Pracownicy muszą być, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wyposażeni w odzież roboczą i odpowiedni sprzęt ochrony osobistej. Rodzaj odzieży roboczej i ochronnej uzależniony jest od rodzaju czynności wykonywanych przez pracownika.
18. Należy zadbać by pracownicy mogli stale korzystać z aktualnych instrukcji :
  - bhp dotyczących obsługi maszyn i urządzeń technicznych,
  - udzielania pierwszej pomocy.
19. W wypadku awarii i wystąpienia problemów zdrowotnych należy:

w pierwszej kolejności należy wyprowadzić poszkodowaną osobę z zanieczyszczonego składnikami preparatu środowiska. W razie wystąpienia problemów zdrowotnych, skontaktować się z lekarzem lub i przekazać informacje zawarte w karcie charakterystyce. Osobie nieprzytomnej nie podawać niczego do połknięcia.

  1. Następstwa wdychania:
    - a) wyprowadzić poszkodowaną osobę na świeże powietrze. Ułożyć w wygodnej pozycji. Zapewnić ciepło i spokój,
    - b) w przypadku wystąpienia takiej potrzeby - wykonać sztuczne oddychanie - najlepiej jeśli tego dokona osoba przeszkolona. Chronić przed utratą ciepła.
    - c) Zapewnić pomoc lekarską.
  2. Następstwa połknięcia:
    - a) przepłukać usta wodą, dać do wypicia 2-3 szklanki wody. Nie wywoływać wymiotów. W przypadku samoczynnego wystąpienia wymiotów, ułożyć głowę tak, aby nie dopuścić do zachłyśnięcia. Osobie nieprzytomnej nie podawać czegokolwiek do połknięcia,
    - b) w razie potrzeby odtransportować do szpitala. Choremu zapewnić spokój, leżenie i ciepło.

3. Skażenie oczu:
  - a) przemyć skażone oczy większą ilością letniej wody przez 15 minut, przy wywiniętych powiekach. Co pewien czas nakładać górną na dolną powiekę,
  - b) w razie potrzeby zapewnić pomoc okulisty.
4. Skażenie skóry:
  - a) zdjąć skażone ubranie i buty. Oczyszczyć mechanicznie skażoną skórę, przemyć dużą ilością wody a następnie wodą z łagodnym mydłem. Nie używać jakichkolwiek rozpuszczalników lub rozcieńczalników,
  - b) w przypadku gdy podrażnienie skóry nie przemija, skonsultować się z lekarzem dermatologiem.
5. Postępowanie w przypadku pożaru.
  1. Szczególne zagrożenia:

Pojemniki z preparatem narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować. Istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo wytworzenia toksycznych mieszanin wybuchowych z powietrzem. Nie dopuścić do przedostania się mieszaniny gazowej do kanalizacji ze względu na możliwość eksplozji. Zanieczyszczone powietrze nasycać rozproszoną wodą.
  2. Zalecane środki gaśnicze:
    - a. pianę odporną na alkohol,
    - b. gaśnice proszkowe,
    - c. ditlenek węgla,
    - d. piasek.
  3. Nie zalecane środki gaśnicze:
    - a. strumienie wody
  4. Zalecenia szczegółowe:

Zagrożony obszar wygrodzić z otoczenia zgodnie z kierunkiem wiatru. Zagrożone pojemniki wywozić w bezpieczne miejsce. Opakowania objęte pożarem, o ile warunki na to pozwalają, powinny wypalić się do końca. Zagrożone opakowania polewać intensywnie rozproszonymi strumieniami wody.

20. Spożywanie posiłków winno odbywać się w wydzielonym pomieszczeniu.

21. Pomieszczenie musi być odpowiednio zaopatrzone w sprzęt przeciwpożarowy wraz z instrukcją jego obsługi oraz dobrze wyposażoną apteczkę pierwszej pomocy a w dobrze widocznym miejscu, najlepiej w sąsiedztwie telefonu, należy umieścić spis telefonów alarmowych:

Policja 997

Straż pożarna 998

Pogotowie 999

Sporządził

BHP
Ryszard Kozłowski

Zatwierdził

WOJT
inż. Kazimierz Konicz

INSTRUKCJA

magazynowania i przechowywania substancji i preparatów niebezpiecznych

- I. Substancje niebezpieczne powinny być przechowywane w magazynach spełniających warunki określone w przepisach budowlanych i ochrony przeciwpożarowej oraz winne być przechowywane (magazynowane) zgodnie z wymogami zawartymi w kartach charakterystyki tych substancji.

- II. Wymagania dla pomieszczeń przeznaczonych do magazynowania substancji i preparatów niebezpiecznych.
  - 1) Przechowywanie substancji i preparatów niebezpiecznych musi odbywać się wyłącznie w pomieszczeniu do tego wyznaczonym i odpowiednio oznakowanym, z zachowaniem wszelkich środków ostrożności. Warunki przechowywania muszą być zgodne z wymaganiami podanymi w Karcie Charakterystyki Substancji Chemicznej.
  - 2) Pomieszczenie przeznaczone do przechowywania substancji i preparatów niebezpiecznych powinno być:
    - wydzielone od innych stanowisk,
    - oznakowane tablicami ostrzegawczymi zgodnymi z przepisami,
    - o utwardzonym nie chłującym podłożu,
    - o ścianach zabezpieczonych lub pomalowanych niechłonnymi farbami do wysokości 2 m od podłogi,
    - drzwi otwierane na zewnątrz,
    - wyposażone w wentylację wywiewną, grawitacyjną,
    - zapewnienie dostępu do bieżącej wody,
    - wyposażone w odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy.
  - 3) Przechowywanie ciekłych, palnych substancji i preparatów niebezpiecznych spełniać musi odpowiednie normy prawne. Ilości substancji pożarowo niebezpiecznych nie mogą przekraczać ilości określonych w przepisach ochrony przeciwpożarowej.
  - 4) Substancje i preparaty niebezpieczne, powinny być przechowywane w oryginalnych, fabrycznych opakowaniach wraz z oryginalnym oznakowaniem w języku polskim.
  - 5) Niewielkie ilości substancji niebezpiecznych, niezbędnych do bieżących prac mogą być przechowywane poza magazynem – pod warunkiem spełnienia wymogów opisanych w kartach charakterystyki.
  - 6) W przypadku uszkodzenia opakowania oryginalnego, należy substancje i preparaty niebezpieczne wraz z uszkodzonym opakowaniem oryginalnym umieścić w opakowaniu zastępczym, które odpowiada właściwościom opakowania oryginalnego.

III. Wymagania dla opakowań substancji i preparatów niebezpiecznych:

- 1) Substancje i preparaty niebezpieczne powinny być przechowywane we właściwych, najlepiej oryginalnych opakowaniach.
- 2) Substancje i preparaty niebezpieczne powinny być oznakowane oryginalnymi etykietami.

IV. Osoba odpowiedzialna za przechowywanie substancji i preparatów niebezpiecznych powinna posiadać dostęp do ich kart charakterystyki w wersji drukowanej, bądź elektronicznej.

V. Pierwsza pomoc w razie wystąpienia problemów zdrowotnych.

W pierwszej kolejności należy wyprowadzić poszkodowaną osobę z zanieczyszczonego składnikami preparatu środowiska. W razie wystąpienia problemów zdrowotnych, skontaktować się z lekarzem lub i przekazać informacje zawarte w karcie charakterystyce. Osobie nieprzytomnej nie podawać niczego do połknięcia.

1. Następstwa wdychania:

- a) Wyprowadzić poszkodowaną osobę na świeże powietrze. Ułożyć w wygodnej pozycji. Zapewnić ciepło i spokój.
- b) W przypadku wystąpienia takiej potrzeby - wykonać sztuczne oddychanie lub w razie potrzeby podać tlen - najlepiej jeśli tego dokona osoba przeszkolona, chronić przed utratą ciepła.
- c) Zapewnić pomoc lekarską.

2. Następstwa połknięcia:

- a) Przełukać usta wodą, dać do wypicia 2-3 szklanki wody. Nie wywoływać wymiotów. W przypadku samoczynnego wystąpienia wymiotów, ułożyć głowę tak, aby nie dopuścić do zachłyśnięcia. Osobie nieprzytomnej nie podawać czegokolwiek do połknięcia.
- b) W razie potrzeby odtransportować do szpitala. Choremu zapewnić spokój, leżenie i ciepło.

3. Skażenie oczu:

- a) Przemyć skażone oczy większą ilością letniej wody przez 15 minut, przy wywiniętych powiekach. Co pewien czas nakładać górną na dolną powiekę.
- b) W razie potrzeby zapewnić pomoc okulisty.

4. Skażenie skóry:

- a) Zdjąć skażone ubranie i buty. Oczyścić mechanicznie skażoną skórę, przemyć dużą ilością wody a następnie wodą z łagodnym mydłem. Nie używać jakichkolwiek rozpuszczalników lub rozcieńczalników.
- b) W przypadku gdy podrażnienie skóry nie przemija, skonsultować się z lekarzem dermatologiem.

VI. Postępowanie w przypadku pożaru.

1. Szczególne zagrożenia:

Pojemniki z preparatem narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować. Istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo wytworzenia toksycznych mieszanin wybuchowych z powietrzem. Nie dopuścić do przedostania się mieszaniny gazowej do kanalizacji ze względu na możliwość eksplozji. Zanieczyszczone powietrze nasycać rozproszoną wodą.

2. Zalecane środki gaśnicze:

- a. pianę odporną na alkohol,
- b. gaśnice proszkowe,
- c. ditlenek węgla,
- d. piasek.

3. Nie zalecane środki gaśnicze:

- a. strumienie wody

4. Zalecenia szczegółowe:

Zagrożony obszar wygrodzić z otoczenia zgodnie z kierunkiem wiatru. Zagrożone pojemniki wywozić w bezpieczne miejsce. Opakowania objęte pożarem, o ile warunki na to pozwalają, powinny wypalić się do końca. Zagrożone opakowania polewać intensywnie rozproszonymi strumieniami wody.

W miejscu widocznym należy umieścić spis telefonów alarmowych:

– Policja	997
– Straż pożarna	998
– Pogotowie	999

Sporządził

B H P
Ryszard Kozłowski

Zatwierdził

WOJT
inż. Kazimierz Konicz